

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TECHNISCH RAPPORT

Engelstalige universitaire bacheloropleidingen

Een casestudy naar de redenen van universiteiten voor het verzorgen van Engelstalige opleidingen

Januari 2025

INHOUD

1	Inleiding 3
1.1	Achtergrond 3
1.2	Hoofd- en deelvragen 3
2	Methode 4
2.1	Onderzoeksbenadering 4
2.2	Dataverzameling 4
2.2.1	Selectie casussen 4
2.2.2	Semigestructureerde groepsinterviews 5
2.3	Data-analyse 5
2.4	Kwaliteit 6
3	Resultaten 8
3.1	Afwegingen taalbeleid 8
3.2	Besluitvormingsprocedure 9
3.3	Belangen betrokkenen 9
3.4	Toekomst opleiding 9
3.5	Context 9
4	Referenties 12
Bijlage I:	topiclijsten 13

1 Inleiding

Dit is de technische rapportage van het stelselonderzoek naar de redenen van universiteiten bij het verzorgen van Engelstalige opleidingen. Het biedt aanvullende informatie over de manier waarop de casusbeschrijvingen uit het 'Inspectierapport Taalbeleid 2024' tot stand zijn gekomen.

1.1 Achtergrond

De aanleiding voor dit onderzoek is het verzoek van de minister van OCW om een thematisch onderzoek te doen naar taalbeleid. De minister heeft aangegeven de uitkomsten te willen gebruiken om met bestuurders in gesprek te gaan over de keuzes die zij maken, voor nadere bestuurlijke afspraken en mogelijk als aanwijzing voor nieuwe regelgeving. Ter uitvoering van het verzoek van de minister hebben wij bij vijf opleidingen op verschillende universiteiten een onderzoek uitgevoerd. We hebben bij elke universiteit semigestructureerde groepsinterviews gehouden met het management en de medezeggenschap en daarbij besproken waarom (geselecteerde) opleidingen in het Engels worden gegeven. Dit onderzoek draagt bij aan een beter begrip van de manier waarop taalbeleid van universiteiten in de praktijk werkt. Dit helpt ons bovendien bij het vormgeven van het stelseltoezicht op dit onderwerp in de toekomst, nadat er nieuwe regelgeving is vastgesteld.

1.2 Hoofd- en deelvragen

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

'Wat zijn mogelijke redenen en achtergronden voor geselecteerde universiteiten en opleidingen om te kiezen voor Engelstalige bacheloropleidingen en hoe zijn de besluitvormingsprocedures ingericht om deze keuze te kunnen maken?'

De deelvragen die we onderscheiden zijn:

1. Welke inhoudelijke redenen spelen bij de geselecteerde universitaire bacheloropleidingen een rol bij de keuze voor Engelstaligheid en in hoeverre passen deze redenen, op geaggregeerd niveau, in de noodzaakcriteria van de WHW en de toelichting daarop in de nadere duiding?
2. Hoe hebben de voor dit onderzoek geselecteerde universiteiten dan wel opleidingen de besluitvormingsprocedure voor de onderwijstaal ingericht: is deze beschreven, welke partijen binnen de instelling worden betrokken?
3. Hoe kijken betrokkenen bij de geselecteerde opleidingen aan tegen de belangen van (aspirant-)studenten en van docenten bij de keuze voor Engelstaligheid? Dit betreft onder meer de toegankelijkheid voor Nederlandstalige aspirant-studenten (zelfselectie, verdringing).
4. Hoe zien de betrokkenen bij de geselecteerde opleidingen de toekomst van de opleidingen, in het licht van de Wib?

2 Methode

Om dit onderzoek uit te voeren, hebben we gekozen voor een meervoudige casestudy. In dit hoofdstuk beschrijven we de keuzes die we hebben gemaakt bij de uitvoering van dit onderzoek. We bespreken hoe de casussen zijn geselecteerd, hoe de gesprekken zijn gevoerd en op welke manier de data is geanalyseerd.

2.1 Onderzoeksbenadering

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, hebben we gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode. We wilden immers diepgaande informatie verkrijgen over de redenen van universiteiten om te kiezen voor Engelstalig onderwijs en de besluitvormingsprocedure die daaraan vooraf is gegaan. Diepte-interviews stelden ons in staat om het taalbeleid van de universiteiten uitvoerig te bespreken. We hebben ervoor gekozen om vijf universiteiten te benaderen voor de casestudy, om een variëteit aan redenen voor Engelstalig onderwijs in kaart te kunnen brengen. De casussen die we hebben bestudeerd, betreffen daarom vijf verschillende universitaire bacheloropleidingen.

2.2 Dataverzameling

2.2.1 *Selectie casussen*

Voor dit onderzoek hebben we vijf verschillende universitaire bacheloropleidingen geselecteerd, die volledig of grotendeels Engelstalige zijn. Omdat Engelstalige opleidingen vooral onderdeel zijn van het wetenschappelijk onderwijs, hebben we ons gericht op universitaire opleidingen. Door het onderzoek specifiek te richten op bacheloropleidingen, houden we rekening met het feit dat de Wib specifiek voor bacheloropleidingen (en Ad-opleidingen) regels bevat voor de onderwijstaal. Bij het selecteren van de casussen hebben we gestreefd naar een zo groot mogelijke diversiteit aan opleidingen en universiteiten, om zo een breed palet aan motieven te kunnen schetsen. We hebben daarom gekozen voor opleidingen bij vijf verschillende universiteiten, gespreid over verschillende sectoren. Eén van de opleidingen is uniek in Nederland.

Ook hebben we opleidingen geselecteerd die in de afgelopen drie jaar vóór het begin van dit onderzoek zijn gestart of overgeschakeld naar (deels) Engelstalig onderwijs. Daarbij hadden we de verwachting dat de studenten en medewerkers de start van de opleiding of overgangsfase naar Engelstalig onderwijs zo veel mogelijk hebben meegemaakt, waardoor zij hier vanuit hun eigen ervaring over konden spreken. Eén van de opleidingen was in het verleden ook al Engelstalig, maar heeft daarna verschillende wijzigingen aangebracht in het taalbeleid. We vonden deze opleiding daarom alsnog van toegevoegde waarde voor de steekproef. De opleidingen die we hebben geselecteerd zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: overzicht geselecteerde casussen

Opleiding	Universiteit	Taalvariant	Sector hoger onderwijs
Biomedical engineering	Rijksuniversiteit Groningen	Volledig Engelstalig	Techniek
Data science & artificial intelligence	Universiteit Leiden	Volledig Engelstalig	Natuur
Econometrie en Operationele research	Tilburg University	Deels tweetalig	Economie
Marine sciences	Wageningen University & research	Volledig Engelstalig	Landbouw en natuurlijke omgeving
Sociale geografie en planologie	Universiteit van Amsterdam	Tweetalig	Gedrag en maatschappij

2.2.2

Semigestructureerde groepsinterviews

Bij elke opleiding hebben we twee semigestructureerde groepsinterviews afgenomen. Eén daarvan hebben we gevoerd met het faculteits- en opleidingsmanagement en één met studenten- en docentenvertegenwoordigers van medezeggenschapsorganen, waaronder de opleidingscommissie. De groepsgrootte varieerde van vier tot negen personen, waarbij telkens twee of drie onderzoekers uit het projectteam aanwezig waren. Een deel van de gesprekken zijn in het Nederlands gevoerd en een deel in het Engels. Met toestemming van de participanten zijn opnames gemaakt van alle interviews, welke zijn getranscribeerd.

Ter voorbereiding van de gesprekken hebben we bij de universiteiten relevante beleidsdocumenten opgevraagd. Deze hebben ons geholpen bij het opstellen van een topiclijst (zie bijlage I). De volgende onderwerpen stonden hierin centraal: visie op taal van de universiteit en/of faculteit, de onderwijstaal van de opleiding, redenen voor Engelstalig onderwijs, noodzaak van Engelstalig onderwijs, het belang van (aspirant-)studenten en van docenten, de besluitvormingsprocedure en verwachtingen voor de toekomst. De focus van de gesprekken verschildte enigszins per universiteit en interview. Informatie uit de vooraf ontvangen beleidsdocumenten van de instelling vormden bijvoorbeeld een aanknopingspunt voor het gesprek. Ook werd het onderwerp 'visie op taal van de universiteit en/of faculteit' vooral besproken met het faculteits- en opleidingsmanagement en lag de focus tijdens het gesprek met medezeggenschapsorganen juist op de belangen van studenten en docenten en de besluitvormingsprocedure.

2.3

Data-analyse

De transcripten van de interviews zijn de data die voor dit onderzoek zijn gebruikt. Twee onderzoekers hebben de analyse uitgevoerd in NVivo, software voor kwalitatieve data-analyse. In de casusbeschrijving wilden wij in ieder geval aandacht besteden aan de redenen voor Engelstalig onderwijs, de visie van de opleiding op Engelstalig onderwijs, de besluitvormingsprocedure en de context van de opleiding. Deze onderwerpen stonden in de topiclijst en zijn bij alle universiteiten aan bod gekomen. We hebben op basis daarvan vooraf een aantal categorieën vastgesteld om de data in te ordenen aan de hand van codes. Onder een code verstaan we een "samenvattende notatie voor een fragment uit de onderzoeksgegevens" (Boeije, 2014, p. 113). Binnen een code staan soms maar één en soms meerdere tekstfragmenten opgeslagen. Een deel van de vooraf opgestelde categorieën heeft

betrekking op typen redenen voor Engelstalig onderwijs en een ander deel heeft betrekking op overige thema's die we in de casusbeschrijvingen aan bod wilden laten komen.

Twee onderzoekers uit het projectteam hebben de eerste twee interviews allebei individueel gecodeerd. In een consensusmeeting hebben zij afgestemd wat zij verstaan onder de verschillende categorieën met codes, op welke manier zij codes toekennen aan deze categorieën en welke categorieën nog moeten worden toegevoegd. De rest van de transcripten zijn individueel gecodeerd, waarbij in afstemming nog enkele categorieën zijn toegevoegd of aangepast. Een overzicht van alle categorieën is te zien in de codeboom (zie hoofdstuk 3). Het codeerproces in NVivo heeft met name als doel gehad om de data te ordenen en structureren. Deze categorieën dienden als handvat voor het beschrijven van de casussen.

2.4

Kwaliteit

We hebben aandacht besteed aan de kwaliteit van dit onderzoek aan de hand van kwaliteitscriteria die passen bij kwalitatief onderzoek (Lincoln & Guba, 1985). Ten eerste geloofwaardigheid[□] en bevestigbaarheid[□]: we hebben de interviews opgenomen en getranscribeerd en tussen de interviews door aantekeningen gemaakt. Daarnaast hebben we zoveel mogelijk langdurige betrokkenheid gecreëerd bij de instellingen. Voorafgaand hebben we hen de mogelijkheid gegeven om vragen te stellen via e-mail, tijdens de interviews hebben we onze interpretatie regelmatig teruggekoppeld om deze te controleren en achteraf hebben we de concept-casusbeschrijvingen aan de instellingen voorgelegd. Na verwerking van de reacties zijn de casusbeschrijvingen waar nodig aangepast en hebben de instellingen de gelegenheid gekregen nog een zienswijze te geven. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Ten tweede afhankelijkheid[□]: tijdens het coderen hebben de codeurs telkens dezelfde categorieën gehanteerd en daarvan een gedeelde betekenis ontwikkeld. Het toevoegen, aanpassen of verwijderen van een categorie hebben zij tevens in samenspraak gedaan.

Tenslotte overdraagbaarheid: wij hebben alleen het perspectief van Engelstalige opleidingen onderzocht. De resultaten zullen daarom voor een deel overdraagbaar[□] zijn naar andere Engelstalige opleiding. Dit zal in mindere mate gelden voor Nederlandstalige opleidingen, omdat zij uiteindelijk een andere afweging hebben gemaakt in het taalbeleid.

We hebben dit onderzoek uitgevoerd binnen de regels die gelden voor bescherming van persoonsgegevens. Dit houdt in dat we de instellingen voorafgaand aan het onderzoek hebben ingelicht over het doel van het onderzoek en alle participanten mondeling om toestemming hebben gevraagd voor het opnemen van de interviews. Deze opnames zijn vervolgens getranscribeerd door Amberscript. De opnames en transcripten hebben we bewaard in een afgeschermd map met geautoriseerde toegang. Als het rapport is vastgesteld, worden de opnames verwijderd. Transcripten worden voor twintig jaar gearchiveerd op basis van de Archiefwet. Om de casussen gedetailleerd te kunnen beschrijven, was het onmogelijk om de opleidingen te anonimiseren. Dit was vooraf bij de instellingen bekend. Citaten en

-
- Met de 'geloofwaardigheid' (*credibility*) van het onderzoek verwijzen we naar een correcte interpretatie van de originele verhalen van de participanten.
 - Met de 'bevestigbaarheid' (*confirmability*) van het onderzoek verwijzen we naar een neutrale interpretatie van de data die kan worden bevestigd door andere onderzoekers.
 - Met de 'afhankelijkheid' (*dependability*) van het onderzoek verwijzen we naar de stabiliteit van de bevindingen over tijd, door zorgvuldige methodologische beslissingen en correct uitgevoerde analyses.
 - Met de 'overdraagbaarheid' (*transferability*) van het onderzoek verwijzen we naar het toepassen van de bevindingen naar andere contexten en andere participantgroepen.

andere informatie uit de casusbeschrijvingen zijn niet te herleiden tot individuele deelnemers.

Tenslotte willen we reflecteren op de institutionele identiteit van de inspectie en de manier waarop deze van invloed heeft kunnen zijn op het onderzoek. De inspectie houdt zich in het hoger onderwijs zowel bezig met nalevingstoezicht op instellingsniveau als met thematisch onderzoek in het kader van toezicht op het stelsel van hoger onderwijs. De instellingen die wij hebben gesproken voor dit onderzoek associëren de inspectie mogelijk vooral met nalevingstoezicht, waardoor de participanten wellicht het gevoel hadden beoordeeld te worden. Dit kan ertoe hebben geleid dat zij minder bereid waren om openhartig te spreken over het taalbeleid. Daar komt bij dat verengelsing van het hoger onderwijs een politiek en maatschappelijk gevoelig thema is, wat dit effect mogelijk versterkt. We hebben de instellingen zowel voorafgaand aan als tijdens het interview geïnformeerd dat dit onderzoek er niet op is gericht om een oordeel te geven over de naleving van de WHW.

3 Resultaten

Uit de analyse blijkt dat er verschillende redenen een rol spelen bij de keuze voor Engelstalig onderwijs. Een uitgebreide beschrijving van de belangrijkste redenen per universiteit is te lezen in het 'Inspectierapport Taalbeleid 2024'. Dit hoofdstuk geeft een totaaloverzicht van de resultaten aan de hand van de codeboom (zie figuur 1 aan het einde van dit hoofdstuk). Deze is het resultaat van de analyse in NVivo en bevat de belangrijkste categorieën met codes van alle universiteiten tezamen. Elke categorie heeft een eigen focus, maar er bestaat ook overlap tussen de categorieën. Er bestaat geen hiërarchie tussen de categorieën, ze staan per deelvraag op alfabetische volgorde. Daarnaast zijn er vier categorieën die de context van de opleiding schetsen.

3.1 Afwegingen taalbeleid

Onder 'afwegingen taalbeleid' hebben we alle codes gecategoriseerd die betrekking hebben op verschillende typen afwegingen die zijn gemaakt bij de invulling en uitvoering van het taalbeleid. Elk van de zes categorieën die hieronder vallen hebben raakvlakken met de thema's die we van tevoren hebben vastgesteld in de topiclijst. De twee categorieën 'Arbeidsmarkt' en 'international classroom' hebben we expliciet opgenomen in de topiclijst bij het thema 'De redenen voor de keuze voor Engelstaligheid' (zie bijlage I). Deze onderwerpen kwamen tijdens de gesprekken dan ook uitgebreid aan bod.

De categorie 'arbeidsmarkt' heeft betrekking op de manier waarop de (veranderende) arbeidsmarkt of toekomstige loopbaan voor studenten een rol heeft gespeeld bij de keuze voor Engelstalig onderwijs. Universiteiten spraken uitvoerig over het voorbereiden van studenten op een internationale baan. Bij deze voorbereiding hoort bijvoorbeeld het beheersen van vakterminologie, kennis hebben van mondiale uitdagingen of het ontwikkelen van internationale sensitiviteit. Verder kwamen thema's aan bod als het aanvullen van het arbeidstekort in een specifieke sector, een goede aansluiting tussen bachelor en master en het starten van een academische carrière.

'International classroom' gaat over de mogelijke gevolgen van een internationale groep studenten voor het onderwijs. De term werd op verschillende manieren gebruikt tijdens de interviews, dus we hebben ook codes toegevoegd die beschrijven wat een international classroom betekent voor de universiteit. De term werd soms smal gebruikt, om bijvoorbeeld alleen te beschrijven dat studenten van verschillende nationaliteiten bij elkaar in één les zitten. In deze context werd ook gesproken over een 'international student class'. Bij andere interviews werd de term juist breed gebruikt, bijvoorbeeld als beschrijving voor de internationale cultuur van onderwijs en onderzoek. Daarnaast werden zowel voordelen als nadelen gekoppeld aan een international classroom. Voordelen die door universiteiten werden genoemd zijn bijvoorbeeld blootstelling aan verschillende perspectieven, van elkaar leren en een inclusieve sfeer. Nadelen die werden genoemd zijn het communiceren in een tweede taal en de neiging van studenten om op basis van taalvoorkeur een groepje te vormen om mee samen te werken.

Onder de categorie 'inhoud opleiding' hebben we codes toegevoegd die gaan over de manier waarop de onderdelen en aard van de opleiding een rol hebben gespeeld in het taalbeleid. Universiteiten benoemen bijvoorbeeld dat Engelse instructies logisch aansluiten op het Engelse vakjargon, de Engelse programmeertalen en de internationale thematiek van de opleiding. Ook benoemde één universiteit dat de

stages die studenten doen in het kader van de opleiding vaak in het Engels zijn. Volgens deze universiteit zou een geheel Engelstalige opleiding hieraan ondersteunend zijn.

De categorieën 'personeel' en 'studenten' bevatten afwegingen die (1) betrekking hebben op het belang van respectievelijk studenten en personeelsleden, (2) een rol spelen bij de afwegingen rondom het taalbeleid en (3) niet duidelijk passen binnen één van de andere categorieën. Voorbeelden van afwegingen die met name betrekking hebben op het personeel zijn de aansluiting van Engels onderwijs op de internationale onderzoekswereld en de mogelijkheid om geschikt personeel te vinden. Voorbeelden die betrekking hebben op de studenten zijn consistentie in de onderwijstaal, het toegankelijk maken van de opleiding voor internationale studenten en het verbeteren van Engelse vaardigheden. Ook benoemden universiteiten regelmatig dat Nederlandse studenten Engels onderwijs geen probleem vinden of geen voorkeur hebben voor onderwijstaal.

3.2 Besluitvormingsprocedure

In de categorie 'besluitvormingsprocedure' staat beschreven hoe verschillende stakeholders een rol hebben gespeeld bij de keuze voor Engelstaligheid. Het gaat daarbij onder andere over de rol van de opleidingscommissie, de faculteitsraad, de medezeggenschap en de Raad van Bestuur. Andere thema's die hieronder vallen zijn de evaluatie van de Engelstaligheid, de standaardprocedure bij het veranderen van de onderwijstaal en weerstand in de organisatie.

3.3 Belangen betrokkenen

We hebben expliciet aandacht besteed aan de verschillende belangen die de studenten en het personeel hebben met betrekking tot de onderwijstaal, ongeacht of de instellingen hier expliciet rekening mee hebben gehouden in het taalbeleid. Deze belangen hebben we onderbracht bij de categorieën 'algemeen belang personeel' en 'algemeen belang studenten'. Thema's die aan bod kwamen bij zowel personeelsbelangen als studentenbelangen zijn onder andere inclusieve werk- en studieomgeving, uitdrukkingsvaardigheden, relevantie van de onderwijstaal en mogelijkheden voor scholing in Engels of Nederlands. Belangen die specifiek gelden voor personeel zijn bijvoorbeeld toenemende werkdruk en voertaal tijdens vergaderingen. Thema's die juist voor studenten een rol spelen zijn verstaanbaarheid van docenten en de overgang van bachelor naar master.

3.4 Toekomst opleiding

Met alle universiteiten hebben we gesproken over de toekomst van de opleiding, in het licht van de Wib. We hebben daarom de categorie 'Wet internationalisering in balans' toegevoegd. Universiteiten spraken hun zorgen en onvrede uit over de Wib. De zorgen gingen met name over de gevolgen die de komst van de Wib zou kunnen hebben voor de onderwijskwaliteit, zoals mogelijk teruglopende studentaantallen, toenemende werkdruk, onvoldoende geschikt personeel om les te geven. De onvrede had bijvoorbeeld betrekking op de negatieve sfeer op de universiteit die de Wib veroorzaakte, het gevoel van internationaal personeel niet welkom te zijn en de onduidelijkheid van de Wib.

3.5 Context

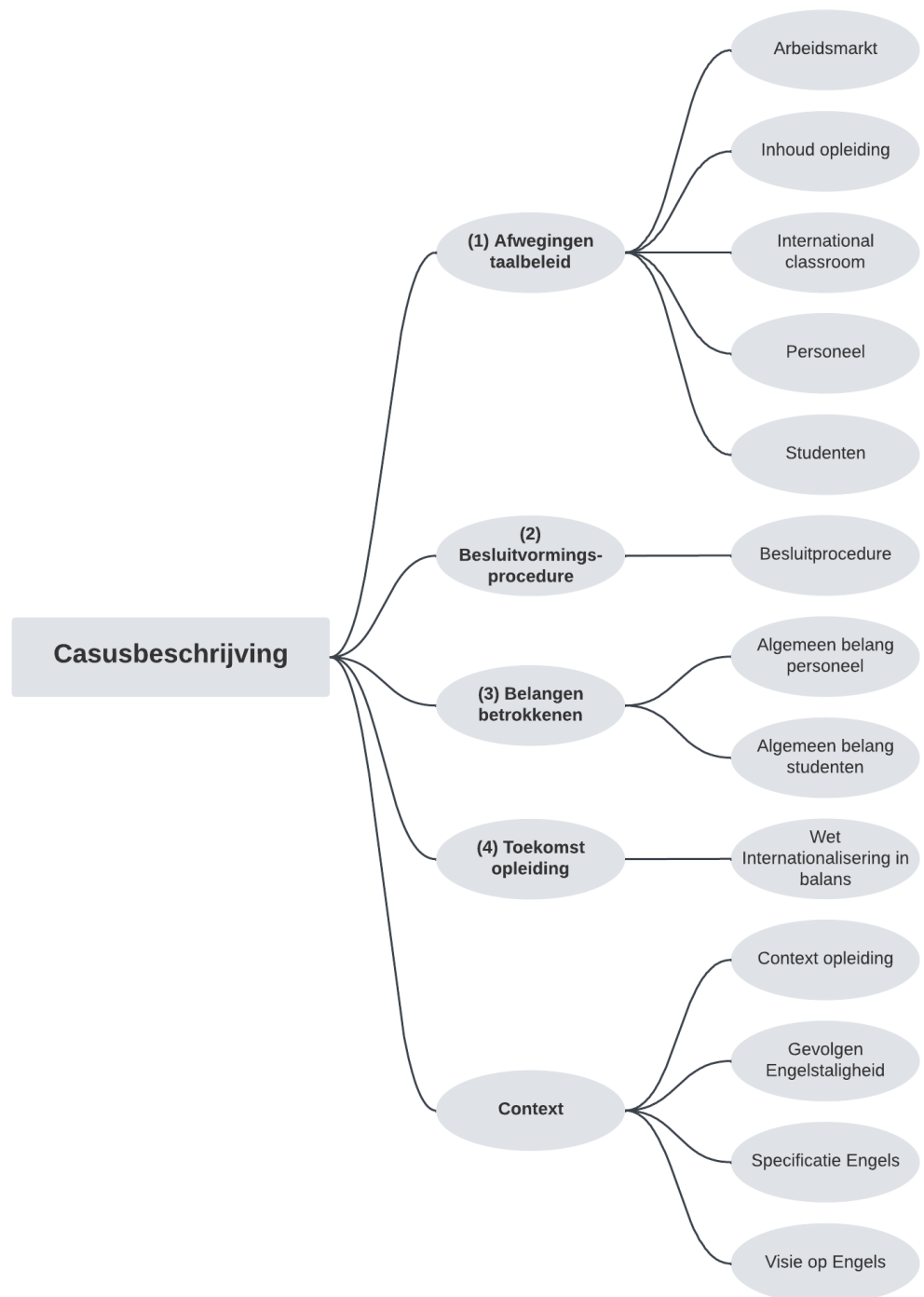
Er zijn verschillende categorieën die de redenen van de universiteiten om te kiezen voor Engelstaligheid in een bredere context plaatsen. De categorie 'context opleiding' bevat algemene kenmerken van de opleiding en codes die beschrijven wat het betekent om deze specifieke opleiding te volgen. Verschillende elementen van de opleiding zijn voorbij gekomen, zoals de inhoud van de vakken, het

toekomstperspectief van studenten, toelating, studentaantallen en de geschiedenis van de opleiding.

Eén universiteit beschreef uitgebreid welke gevolgen de wijziging van de opleidingstaal heeft gehad voor de studenten, docenten en de opleiding. Er werd bijvoorbeeld gesproken over de manier waarop taalgebruik en taalvaardigheid in het Nederlands en Engels verandert tijdens het volgen van Engelstalig onderwijs en het proces van gewenning bij studenten en docenten. Deze relevante contextinformatie hebben we ondergebracht bij de categorie 'gevolgen Engelstaligheid'.

Onder de categorie 'specificatie Engels' staan codes die specifiek gaan over de mate waarin de opleiding Engelstalig is. Hierin komen thema's aan bod zoals onderwijstaal in hoorcolleges, werkgroepen en examens, hybride taalgebruik, taalgebruik van het bestuur en de taalcultuur binnen de universiteit.

Tenslotte zoomden we in op de visie van de universiteit op Engelstalig onderwijs, zowel binnen de opleiding als daarbuiten, en de besluitvormingsprocedure die vooraf is gegaan aan de keuze voor Engelstaligheid van de opleiding. In de categorie 'visie op Engels' staat onder andere informatie over de gedragscode, het belang van internationalisering, het internationale karakter van de universiteit en de rol van studieverenigingen in het taalbeleid.

Figuur 1: Codeboom

4 Referenties

Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek* (2de editie). Boom Lemma.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage.

Bijlage I: topiclijsten

Topiclijst groepsinterview medezeggenschap

Topic	Openingsvraag	Hulpvragen
Universiteitsbrede visie op onderwijstaal	Kennen jullie de hoofdelementen van de algemene beleidslijn van jullie universiteit of faculteit voor het bepalen van de gewenste opleidingstaal?	<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn voor jullie de belangrijke uitgangspunten?
De onderwijstaal van de opleiding (bij volledig Engelstalige opleidingen)	De opleiding wordt verzorgd in het Engels: betekent dat dat alle onderdelen in het Engels worden verzorgd?	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe gaat dit in de praktijk? - Zijn ook de tentamens in het Engels? - Wat is de voertaal, bijv. in werkgroepen? - Kunnen studenten tentamens en werkstukken/scriptie eventueel in het NL doen?
De onderwijstaal van de opleiding (bij deels Engelstalige opleidingen)	De opleiding wordt deels verzorgd in het Engels en deels in het Nederlands: hoe ziet dat er in de praktijk uit?	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe gaat dit in de praktijk? - Welke onderdelen zijn in het Engels/Nederlands? Ook de tentamens, voertaal (bijv. in werkgroepen)? - Wat is (naar schatting) de verhouding in EC's tussen NL en ENG? - Hoe werkt de combinatie voor studenten? - Kunnen studenten kiezen om tentamens of werkstukken/scriptie in het NL/ENG te doen?
Het belang van studenten en aspirant-studenten	Hoe heeft de faculteit/opleiding het studentbelang van studenten meegewogen?	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is volgens jullie het belang van studenten als het gaat om onderwijstaal? En van docenten? - Zijn jullie betrokken bij het gesprek over onderwijstaal? - Zijn jullie betrokken geweest bij de besluitvorming over de taal van deze opleiding? (n.v.t. bij UvT en UvA) - Weten jullie of studenten en docenten bij deze discussie worden betrokken? - Hoe kijken jullie aan tegen toegankelijkheid voor NL-talige studenten? (specifiek van toepassing op de RUG) - Hoe kijken jullie aan tegen mogelijke effecten als zelfselectie of verdringing bij de toelating i.g.v. fixus - Wat doet jullie faculteit of universiteit aan bevordering van de taalvaardigheid NL/ENG van studenten en docenten? - Probeert de faculteit/opleiding de blijfkans van internationals te bevorderen? Hoe?

Topic	Openingsvraag	Hulpvragen
De besluitvormingsprocedure	Hoe is de medezeggenschap betrokken bij het gesprek en de besluitvorming over onderwijstaal?	<ul style="list-style-type: none"> - Is er een procedure bij uw universiteit/faculteit voor de keuze van de opleidingstaal? - welke medezeggenschapsorganen zijn betrokken? (opleidingscommissie, faculteitsraad, centrale medezeggenschapsraad) - Hebben medezeggenschapsorganen adviesrecht? Instemmingsrecht? - Waren/zijn er verschillende meningen en hoe wordt daarmee rekening gehouden?
De redenen voor de keuze voor Engelstaligheid <i>(bij volledig Engelstalige opleidingen)</i>	Wat vinden jullie belangrijke redenen om deze opleiding in het Engels te verzorgen?	<p><u>Aard en positionering van de opleiding:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Is er bijvoorbeeld een Engelstalige arbeidsmarkt waarop studenten moeten worden voorbereid <ul style="list-style-type: none"> o (Hoe) worden studenten voorbereid op de Engelstalige arbeidsmarkt? - Zijn interculturele vaardigheden nodig voor de arbeidsmarkt <ul style="list-style-type: none"> o Kunnen jullie dat toelichten? o Hoe geeft de opleiding daar vorm aan? o Hoe worden studenten geholpen om deze vaardigheden te leren? <p><u>Kwaliteit van het onderwijs:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Is Engelstalig onderwijs bijvoorbeeld nodig vanwege de kwaliteit van het onderwijs? (bijvoorbeeld: te weinig NL-talige docenten of wetenschappers met de benodigde expertise?) <p><u>Andere redenen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wib noemt de impact van de opleiding op de krimp- of grensregio als criterium voor doelmatigheid. Weten jullie of afgestudeerden aan de slag kunnen bij Nederlandse bedrijven in de grensregio? (<i>specifiek van toepassing op de RUG</i>)
De redenen voor de omschakeling van NL naar ENG/NL bij de opleiding <i>(bij deels Engelstalige opleidingen)</i>	Wat waren de belangrijkste overwegingen voor de overschakeling van NL naar een combinatie van Engels en Nederlands?	

Topic	Openingsvraag	Hulpvragen
De noodzaak van Engelstalig onderwijs en de onderbouwing daarvan	Volgens de minister moeten de redenen om te kiezen voor anderstalige onderwijs zwaarwegend zijn. Is daarvan volgens jullie sprake bij deze opleiding?	<ul style="list-style-type: none"> - Zou het een optie zijn om de opleiding geheel/deels/voor een groter deel in het Nederlands te verzorgen? Waarom wel/niet?
Eventueel: verwachtingen t.a.v. onderwijstaal in het hoger onderwijs	Hoe zien jullie de toekomst van internationalisering van het hoger onderwijs, met name op het gebied van onderwijstaal? In verband met de huidige ontwikkelingen: maatregelenpakket zelfregie UNL, Wetsvoorstel internationalisering in balans	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn jullie zelf anders gaan aankijken tegen het belang van Nederlandstalig onderwijs? - Zien jullie effecten in de praktijk van de aangekondigde wetgeving?

Topiclijst groepsinterview management

Topic	Openingsvragen	Hulpvragen
Universiteitsbrede visie op onderwijstaal	Kunt u iets vertellen over de algemene visie van jullie universiteit op onderwijstaal? Wat zijn bij jullie de belangrijke uitgangspunten?	<ul style="list-style-type: none"> - Is er bij uw universiteit/faculteit een algemene beleidslijn voor het bepalen van de gewenste opleidingstaal? - Wat zijn hoofdelementen daarvan? - Maakt u onderscheid tussen bachelor- en masteropleidingen? - Maakt u onderscheid tussen sectoren? (bijvoorbeeld: gedrag en maatschappij versus techniek)
De onderwijstaal van de opleiding <i>(bij volledig Engelstalige opleidingen)</i>	De opleiding wordt verzorgd in het Engels: betekent dat dat alle onderdelen in het Engels worden verzorgd?	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn ook de tentamens in het Engels? - Wat is de voertaal, bijv. in werkgroepen? Kunnen studenten tentamens en werkstukken/scriptie eventueel in het NL doen?
De onderwijstaal van de opleiding <i>(bij deels Engelstalige opleidingen)</i>	De opleiding wordt deels verzorgd in het Engels en deels in het Nederlands: hoe ziet dat er in de praktijk uit?	<ul style="list-style-type: none"> - Welke onderdelen zijn in het Engels/Nederlands? Ook de tentamens, voertaal (bijv. in werkgroepen)? - Wat is (naar schatting) de verhouding in EC's tussen NL en ENG? - Hoe ervaren studenten (NL en internationaal) de combinatie van NL en ENG? - Kunnen studenten kiezen om tentamens of werkstukken/scriptie in het NL/ENG te doen?
De redenen voor de keuze voor Engelstaligheid <i>(bij volledig Engelstalige opleidingen)</i>	Wat waren de belangrijkste inhoudelijke overwegingen om deze nieuwe opleiding in het Engels te gaan verzorgen? Welke aspecten hebben een rol gespeeld?	<p><u>Aard en positionering van de opleiding:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Is er een Engelstalige arbeidsmarkt waarop de studenten moeten worden voorbereid <ul style="list-style-type: none"> o Welke, waar, hebt u dat onderzocht? o (Hoe) is de voorbereiding op Engelstalige arbeidsmarkt verwerkt in de eindkwalificaties van de opleiding? - Zijn interculturele vaardigheden nodig voor de arbeidsmarkt <ul style="list-style-type: none"> o Zo ja, welke o Hoe geeft u hier vorm aan o (Hoe) is dit verwerkt in de eindkwalificaties? - Heeft de opleiding een specifieke positie in internationaal verband, is het bijvoorbeeld een unieke opleiding waarmee Nederland zich onderscheidt van andere landen? (Wib) - Is er sprake van samenwerking met een buitenlandse universiteit? Hoe ziet die samenwerking eruit?

Topic	Openingsvragen	Hulpvragen
		<ul style="list-style-type: none"> - Wat is het arbeidsperspectief van de studenten van uw opleiding? Is er sprake van tekorten op de (Nederlandse) arbeidsmarkt (Wib)? En kunnen afgestudeerden die het Nederlands niet goed beheersen in Nederland hun beroep uitoefenen? - Heeft meegespeeld of studenten dezelfde opleiding elders in het NL kunnen volgen? <p><u>Kwaliteit van het onderwijs:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Heeft een gebrek aan NL-talige docenten of wetenschappers met de benodigde expertise een rol gespeeld? (Wib) Zo ja: ziet u mogelijkheden om NL-talig personeel te vinden of het huidige personeel bij te scholen in de Nederlandse taal? - Fixus: heeft meegespeeld dat u studenten wilt opleiden voor de internationale top en daarom de meest getalenteerde studenten wilt aantrekken? (speelt alleen bij fixus: RUG) - Wib noemt de impact van de opleiding op de krimp- of grensregio als criterium voor doelmatigheid. Speelt dit bij deze opleiding? Kunnen afgestudeerden aan de slag bij Nederlandse bedrijven in de grensregio? Welke sector? En hoe speelt taal (Engels) daarbij een rol? (Grens: Duitsland en België) (<i>specifiek van toepassing op de RUG</i>)
<p>De redenen voor de omschakeling van NL naar ENG/NL bij de opleiding (bij deels Engelstalige opleidingen)</p>	<p>Wat waren de belangrijkste overwegingen voor de overschakeling van NL naar een combinatie van Engels en Nederlands?</p>	
<p>De noodzaak van Engelstalig onderwijs en de onderbouwing daarvan</p>	<p>De minister stelt in de 'nadere duiding' dat de redenen om te kiezen voor anderstalige onderwijs zwaarwegend moeten zijn. Is daarvan sprake bij deze opleiding? Wat maakt het zwaarwegend om de opleiding volledig/grotendeels te verzorgen in het Engels?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Was het ook een optie geweest om de opleiding geheel/deels/voor een groter deel in het Nederlands te verzorgen? Waarom wel/niet? - Alternatief: hoe (en in welk document) heeft u deze noodzaak onderbouwd?

Topic	Openingsvragen	Hulpvragen
Het belang van studenten en aspirant-studenten	Hoe heeft u het studentbelang van Nederlandstalige studenten meegewogen?	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is volgens u het belang van studenten als het gaat om onderwijstaal? - Hebt u vooraf nagevraagd bij studenten wat zij willen? Zo ja, hoe hebt u dat onderzocht? - Speelt toegankelijkheid van deze opleiding voor NL-talige studenten daarbij ook een rol? (<i>specifiek van toepassing op de RUG</i>) - Hoe hebt u daarmee rekening gehouden? - Hoe kijkt u aan tegen mogelijke effecten als zelfselectie of verdringing bij de toelating i.g.v. fixus (RUG/check) - Wat is uw aanpak van de bevordering van de taalvaardigheid NL/ENG - Probeert u de blijfkans van internationals te bevorderen? Hoe?
De besluitvormingsprocedure	Hoe is de besluitvormingsprocedure gelopen?	<ul style="list-style-type: none"> - Is er een procedure bij uw universiteit/faculteit voor de keuze van de opleidingstaal? - Welke partijen van de universiteit/faculteit zijn hierbij betrokken? Examencommissie ook? - Waren er verschillende meningen en hoe is daarmee rekening gehouden? - Hoe is de medezeggenschap betrokken, welke medezeggenschapsorganen? (opleidingscommissie, faculteitsraad, centrale medezeggenschapsraad) - Hebben medezeggenschapsorganen adviesrecht? Instemmingsrecht?
Eventueel: verwachtingen t.a.v. onderwijstaal in het hoger onderwijs	Hoe zien jullie de toekomst van internationalisering van het hoger onderwijs, met name op het gebied van onderwijstaal?	<ul style="list-style-type: none"> - Bent u zelf anders gaan aankijken vanwege recente discussies? tegen het belang van Nederlandstalig onderwijs? - Ziet u (nu al) effecten in de praktijk van de aangekondigde wetgeving? - Verwacht u op termijn een substantiële verandering? - Verwacht u uw taalbeleid te moeten aanpassen i.v.m. de Wib? Op welke punten?